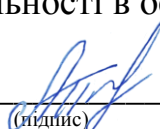

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри психології
діяльності в особливих умовах

(підпис)

Ліна ПЕРЕЛИГІНА

« 22 » червня 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Суїцидологія і профілактика аутоагресивної поведінки»

циклу загальної (вибіркової) підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за освітньо-професійними програмами «Екстремальна та кризова психологія»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Рекомендовано кафедрою психології діяльності в особливих умовах на:
2020-2021 навчальний рік Протокол від «18» червня 2020 року № 11

Перезатверджено. Начальник кафедри ПДОУ _____ Ліна ПЕРЕЛИГІНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2020 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Суїцидологія і профілактика аутоагресивної поведінки» сприяють формуванню у майбутніх фахівців з базовою вищою освітою необхідного в їх подальшій професійній діяльності рівня поглиблених знань, умінь і навиків в області психологічних аспектів суїцидальної поведінки особистості та способів її запобігання відповідно до сучасних наукових уявлень.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння невідкладними діями та організаційними заходами, які спрямовані на врятування та збереження життя людини, орієнтуватися в різних типах кризових ситуацій і формах поведінки людей в цих ситуаціях, що здійснюються на місці події особами, які не мають психологічної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними психологічними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває в кризовій ситуації, та здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

Відмінною особливістю даного курсу є те, що всі практичні заняття проводяться з використанням матеріально-технічної бази кафедри ПДОУ, що дозволяє максимально приблизити до реальних умов відпрацювання питань, які виносяться на заняття.

Інформація про викладача

Загальна інформація	Світлична Наталія Олександрівна, старший викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-74.
E-mail	maestro_sna@ukr.net
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

* – заповнюється за бажанням НПП.

2. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру

щопонеділка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 434. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: екстремальна та кризова психологія.

Постреквізити: психологічне консультування, навчальна практика.

4. Характеристика навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни: є отримання курсантами та студентами поглиблених знань, умінь і навиків в області психологічних аспектів суїцидальної поведінки особистості та способів її запобігання відповідно до сучасних наукових уявлень.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- озброїти майбутніх фахівців знаннями, які дадуть їм можливість використовувати різноманітні методи надання психологічної допомоги суїцидальним та кризовим клієнтам;
- розширити та поглибити теоретичні знання майбутніх фахівців стосовно технік та прийомів надання психологічної допомоги суїцидентам та особам, які знаходяться у групі ризику;
- сприяти розвитку у майбутніх фахівців уміння застосовувати психологічні знання при організації власної поведінки;
- укріплювати позитивну професійну мотивацію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія суїцидальної поведінки» здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- предмет, завдання і область застосування психології суїцидальної поведінки;
- основні поняття і їх взаємозв'язок (стресова, напружена, кризова ситуації; суїцидальна, парасуїцидальна поведінка);
- типи напружених, кризових та провокуючих суїцид ситуацій;
- первинні реакції і поведінку людини, групи в кризовій ситуації;
- адаптаційні реакції організму на кризову ситуації;
- способи подолання кризових ситуацій;
- закономірності надійності професійної діяльності людини в кризовій ситуації;
- динаміку поведінки і психічного стану людей у кризовій ситуації;
- способи надання психологічної допомоги людям, що піддалися дії екстремальної або кризової ситуацій;
- способи психопрофілактики суїцидальної поведінки різних категорій громадян.

уміння:

- вільно і адекватно використовувати спеціальні терміни;

- орієнтуватися в різних типах кризових ситуацій і формах поведінки людей в цих ситуаціях;
- орієнтуватися в методах діагностики психічних станів, поведінки людини в кризових ситуаціях, діагностики суїцидальної загрози та ризику.

комунікація:

- знаходження адекватних засобів для стислої передачі змісту завдання;

- вербально-комунікативні методи дослідження.

автономія та відповідальність:

- не передбачено.

Повинні бути сформовані наступні *компетентності*:

- Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
- Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Результати навчання:

- - Здатність працювати автономно, або здатність працювати в команді в залежності від ситуації, що склалася, нести відповідальність за визначення тактики надання та профілактики суїцидальної поведінки постраждалим особам.

- Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

- Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта забезпечувати ефективність власних дій.

- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

- Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

- Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

- Диференціювати психотерапевтичний, психіатричний та психокорекційний підходи у процесі надання необхідної допомоги клієнту.

- Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	3-й
Семестр	5
Обсяг кредитів ЄКТС	5
Загальна кількість годин	150 год.
Лекції	24 год.
Практичні, семінарські	26 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	100 год.
Вид підсумкового контролю	Диф.залік

5. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
5 семестр (15 тижнів) 12 днів		
Модульний контроль № 1		
1-2	Тема 1.1. Визначення понять: самогубство, суїцид, суїцидальна і аутоагресивна поведінка, парасуїцид. Тема 1.2. Суїцидальні думки та спонукання.	Лек. – 4 год. Пз. – 4 год. СР – 14 год.
3-4	Тема 1.3. Фактори суїцидального ризику. Тема 1.4. Вікові аспекти суїцидології.	Лек. – 4 год. Пз. – 4 год. СР – 14 год.
5-7	Тема 1.5. Методи діагностики суїцидальної поведінки. Тема 1.6. Теоретичні моделі суїцидів: механізми розвитку суїцидальної поведінки.	Лек. – 4 год. Пз. – 6 год. СР – 14 год.

Модульний контроль № 2		
8-9	Тема 1.7. Суїцидонебезпечні реакції дезадаптації. Тема 1.8. Посттравматичний стресовий розлад.	Лек. – 4 год. Пз. – 4 год. СР – 14 год.
10-11	Тема 1.9. Оцінка суїцидального ризику.	Лек. – 2 год. Пз. – 2 год.. СР –14 год.
12-13	Тема 1.10. Психологічні особливості роботи з суїцидентом.	Лек. – 2 год. Пз. – 2 год.. СР –14 год.
14-15	Тема 1.11. Психокорекція суїцидальної поведінки. Тема 1.12. Профілактика суїцидальної поведінки.	Лек. – 4 год. Пз. – 4 год. СР – 16 год
Всього		150 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; СР – самостійна робота.

1. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Д.В. Лебедев, О.О. Назаров, О.В. Тімченко, В.Є. Христенко, І.О. Шевченко. Психологія суїцидальної поведінки. Посібник. Харків. 2007. с.129.
2. Яцюк М. Психодіагностика суїцидальної поведінки. Серія: Бібліотека “Шкільного світу” 2018.
3. Каневський В. І. Суїцидологія в соціальній роботі. Навчальний посібник. Миколаїв 2014.
4. Головне управління виховної та соціально-психологічної роботи Збройних Сил України. Соціально-психологічний Центр Збройних сил України. Методичні рекомендації командирам, штабам, органам з МПЗ відносно профілактики суїцидальної поведінки військовослужбовців. Київ, 2011 р.
5. Психологія суїциду: Посібник / За ред. В.П. Москальця. – К.: 2004. – 288 с.
6. Сулицький В.В. Психологія суїцидальної поведінки. – К.: “МП Леся”, 2001. – 344 с.
7. Хміляр О.Ф., Чепур О.М. Психологія життя, або як запобігти самогубству. – К.; “Душа”, 2006. – 56 с.
8. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В., Ткаченко В.В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Методичний посібник.– К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. – 234 с.
9. Всемирная Организация Здравоохранения (ВОЗ). Одесский Национальный Университет им. И.И. Мечникова (Инновационный институт последипломного образования). Превенция самоубийств: руководство для лиц, оказывающих первичную медицинскую помощь. Одесса – 2005.

10. Методичні рекомендації. Міністерство внутрішніх справ України Національна академія внутрішніх справ України Київський інститут внутрішніх справ при НАВСУ. Київ – 2000.
11. Психологічна профілактика суїцидальної поведінки працівників органів внутрішніх справ. Методичні рекомендації. Міністерство внутрішніх справ України Національна академія внутрішніх справ України Київський інститут внутрішніх справ при НАВСУ. Київ – 2000.
12. Світлична Н.О. Соціально-психологічні чинники збереження психологічного здоров'я працівників ДСНС. Світлична Н.О., Перелигіна Л.А., Афанасьєва Н.Є. Монографія. Х.: ХНАДУ, 2016. – 259 с.
13. Світлична Н.О. Психопрофілактики та психокорекції психологічного здоров'я працівників ризиконебезпечних професій. Науковий вісник Херсонського державного університету : Зб. Наук. праць. Серія «Психологічні науки». – Херсон, 2015. - № 1. – С. 71–75.
14. Світлична Н.О. Вплив психологічної травми на психологічне здоров'я працівників ДСНСУ. Вісник Національного університету оборони України : зб. наук. праць. – Київ, 2013. – Вип. 6 (37). – С. 259–265.

Допоміжна

1. Акопов Г. В. и др. (ред.) Методы профилактики суицидального поведения. — Самара-Ульяновск, 1998.
2. Ласый Е. В. Определение и критерии термина «парасуицид»// Вестник Белорусской психиатрической ассоциации. — 1997. — № 3. — С. 37-39.
3. Назаров О.О. Вплив професійної діяльності на адаптивність, емоційне вигорання і розвиток суїцидального ризику працівників МНС / О.О.Назаров, Н.Є.Афанасьєва, І.С. Степанова // Проблеми екстремальної та кризової психології. – 2011. – Вип. 9. – С. 3–11.
4. Пилягіна Г.Я. Проблема саморуйнуючої поведінки серед населення України / Г.Я. Пилягіна, М.І. Винник // Новости медицины и фармации. – 2007. – № 215. – С. 10–11.
5. Про аналіз стану психологічного забезпечення підрозділів МНС у 2011 році : вказівки МНС України від 17.02.2012 р. / МНС України. – К., 2012. – № 03-1373/764.
6. Про недопущення випадків суїциду : вказівки МНС України від 05.08.2011 р. / МНС України. – К., 2011. – № 03-9818/764.
7. Про покращення психопрофілактичної роботи щодо недопущення випадків суїциду : вказівки МНС України від 24.11.2008 р. / МНС України. – К., 2008. – № 06-15959/74.
8. Тімченко О.В. Аутоагресивна поведінка працівників органів внутрішніх справ (соціальнопсихологічні детермінанти виникнення, методи превенції та профілактики) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 ”Юридична психологія” / О.В. Тімченко. – Харків, 2003. – 24 с.
9. Тогобицька В.Д. Суїцидальна поведінка працівників МНС як прояв деструкції особистості / В.Д.Тогобицька // Проблеми екстремальної та кризової психології. – 2009. – Вип. 9. – С. 101–107.

2. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Суїцидологія і профілактика аутоагресивної поведінки» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);

друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;

третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	12	0,5	6
	Практичні заняття*	12	1	12
	Модульна контрольна робота*	1	5	5
Разом за модуль № 1				23
Модуль № 2	Лекції	12	0,5	6
	Практичні заняття*	14	1	14
	Модульна контрольна робота*	1	5	5
Разом за модуль № 2				25
Разом за поточний контроль				48
II. Індивідуальна самостійна робота				10
III. Екзамен				42
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;

- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балів):

1 бал – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

0,5 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох практичних завдань-задач.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – вірно розв'язані всі три практичні задачі з дотриманням всіх вимог до виконання;

4 балів – вірно розв'язані всі три практичні задачі, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

3 балів – розв'язані дві практичні задачі;

1-2 бали – розв'язана одна практична задача;

0 балів – відповідь відсутня.

Перелік питань для виконання модульного контролю № 1:

1. Предмет вивчення суїцидології як науки.
2. Основні поняття суїцидології.
3. Форми суїцидальної поведінки.
4. Класифікація суїцидальних думок і спонукань.
5. Характеристика пасивних суїцидальних думок.
6. Характеристика активних суїцидальних думок.
7. Визначення хронічних суїцидальних тенденцій.
8. Характеристика антисуїцидальних думок.
9. Характеристика етапів суїцидальної поведінки.
10. Особливості предсуїцидального етапу.
11. Етап реалізації суїцидальних намірів.
12. Характеристика постсуїцидального періоду.
13. Особливості суїцидальної поведінки у осіб з деякими типами акцентуацій характеру.
14. Провідні мотиви суїцидальної поведінки.

15. Мотиви антисуїцидальної поведінки.
16. Всесвітній показник рівня самогубств.
17. Порівняльний аналіз рівня самогубств в різних країнах.
18. Співвідношення чоловічих і жіночих суїцидів в різних країнах.
19. Демографічні показники суїцидального ризику.
20. Біологічні фактори суїцидального ризику.
21. Психолого-психіатричні фактори суїцидального ризику.
22. Соціально-середовищні фактори суїцидального ризику.
23. Вплив алкогольної і наркотичної залежностей на суїцидальний ризик.
24. Особистісні характеристики, що є потенційно небезпечними щодо суїциду.
25. Вплив релігійних переконань на суїцидальний ризик.
26. Доступність високо летальних засобів суїциду і їх специфіка в різних країнах.
27. Особливості суїцидальної поведінки дітей та підлітків.
28. Мотиви суїцидів військовослужбовців строкової служби.
29. Імовірність суїциду серед дітей - жертв насильства.
30. Вплив членства в секті на суїцидальну поведінку молоді.
31. ПТСР і суїцидальна загроза.
32. Особливості психотерапії дітей і підлітків, які перебувають в зоні суїцидального ризику.
33. Етапи терапевтичного процесу після суїциду або при його загрозі.
34. Особливості суїцидальної поведінки людей похилого віку.
35. Підходи до психотерапії літніх суїцидентів.
36. Проблема прогнозування суїцидальної поведінки.
37. Принципи клініко-психологічного обстеження при суїцидальному ризику.
38. Ознаки пресуїцидального синдрому.
39. Поведінкові індикатори суїцидального ризику.
40. Показання для госпіталізації суїцидонебезпечних осіб.
41. Показання до госпіталізації депресивних хворих.
42. Особливості клініко-психологічного інтерв'ю при оцінці суїцидального ризику.
43. Особливості суїцидальних думок і намірів.
44. Наявність суїцидального плану як фактор суїцидального ризику.
45. Портрет самогубці.
46. Структура і динаміка суїцидальної поведінки.
47. Види суїцидальної поведінки.
48. Епідеміологічні аспекти суїцидів і парасуїцид.
49. Вікові особливості суїцидальної поведінки.
50. Психологічні аспекти вивчення суїцидальної поведінки.
51. Основні підходи вивчення проблеми суїцидальної поведінки в зарубіжних школах психологічної науки.
52. Особливості становлення теорії аутоагресії у вітчизняній психологічній науці.
53. Значення провідних факторів в суїцидогенезу.
54. Зловживання алкоголем і наркотиками як чинники суїцидальної поведінки.
55. Типи суїциду по Е.Дюркгейм.
56. Роль біологічних чинників у розвитку суїцидальної поведінки.
57. Біопсихосоціальний підхід до розуміння самогубств.

58. Характеристика імпульсивного парасуїцидального типу поведінки.
59. Характеристика істинного суїцидальної поведінки.
60. Функції парасуїцидальної поведінки.
61. Психологічна модель формування парасуїцидального типу поведінки.
62. Роль когнітивних факторів у формуванні суїцидальної поведінки.
63. Психологічні чинники суїцидального ризику.
64. Психологічна модель формування суїцидальної поведінки.
65. Періодична суїцидальна поведінка осіб з депресивними розладами.
66. Вплив гострого стресу на аутодеструктивну поведінку.

Перелік питань для виконання модульного контролю № 2:

1. Оцінка психічних станів потенційного суїцидента.
2. Оцінка минулих епізодів суїцидальної поведінки.
3. Оцінка факторів суїцидального ризику.
4. Характеристика опитувальників і анкет для діагностики суїцидального ризику.
5. Сучасні методи діагностики суїцидальної поведінки.
6. Психоаналітичний підхід до пояснення суїцидальної поведінки.
7. Соціологічний підхід до пояснення суїцидальної поведінки.
8. Особливості надання невідкладної кризової допомоги.
9. Роль антисуїцидальних контрактів в профілактиці повторних суїцидів.
10. Рівні суїцидального ризику.
11. Причини і типологія суїцидальної поведінки.
12. Робота з суїцидентами. План бесіди з потенційним суїцидентом.
13. Сліди самогубці.
14. Суїцидодогенні конфлікти.
15. Профілактика самогубців.
16. Робота з суїцидентом. План бесіди з суїцидентом (повторний суїцид).
17. Робота з суїцидентом. План бесіди з потенційним суїцидентом який заперечує свій намір вчинити суїцид.
18. Організація суїцидологічної допомоги населенню.
19. Особистісні і психопатологічні механізми суїцидальної поведінки у співробітників ДСНС.
20. Сімейний і сексуальний чинники в генезі суїцидальної поведінки.
21. Специфіка дебрифінгу в кризовій ситуації.
22. Основні завдання дебрифінгу в кризовій ситуації.
23. Характеристика основних фаз дебрифінгу.
24. Вплив ПТСР на аутодеструктивну поведінку.
25. Фактори, що визначають реакції психотерапевта на суїцид клієнта.
26. Особливості посттравматичної психотерапії.
27. Етапи посттравматичної психотерапії.
28. Особливості психотерапевтичної роботи з жертвами сексуального насильства.
29. Характеристика суїцидонебезпечних реакцій дезадаптації.
30. Процедура виявлення суїцидальних тенденцій.
31. Вибір тактики психологічної допомоги суїциденту.
32. Виявлення антисуїцидальних факторів.
33. Особливості невротичних суїцидонебезпечних реакцій.

34. Характеристика істеричної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
35. Характеристика фобичної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
36. Характеристика іпохондричної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
37. Характеристика астенічної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
38. Основні напрямки психопрофілактики аутодеструктивної поведінки.
39. Характеристика первинної профілактики суїцидальної поведінки.
40. Характеристика вторинної профілактики суїцидальної поведінки.
41. Структура і функції суїцидологічної служби.
42. Роль ЗМІ у формуванні аутодеструктивної поведінки населення.
43. Специфіка психокорекційної роботи з суїцидентом.
44. Принципи створення програм кризової психотерапії.
45. Етапи кризової психотерапії.
46. Принципи кризової психотерапії.
47. Цілі кризової психотерапії.
48. Показання для застосування кризової психотерапії.
49. Прийоми індивідуальної антисуїцидальної терапії.
50. Емоційні реакції терапевта, що заважають надання допомоги суїциденту.
51. Принципи індивідуальної оцінки та підходу до кожного суїцидента.
52. Особливості встановлення контакту з суїцидентом.
53. Психотерапевтичні прийоми при роботі з суїцидентом.
54. Особливості клініко-суїцидологічного інтерв'ю.

Індивідуальна самотійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самотійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самотійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

- 10 балів – самотійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;
- 9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;
- 8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;
- 7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;
- 6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;
- 5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;
- 4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;
- 3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;
- 2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від

загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

Модуль 1.

1. Предмет вивчення суїцидології як науки.
2. Основні поняття суїцидології.
3. Форми суїцидальної поведінки.
4. Класифікація суїцидальних думок і спонук.
5. Характеристика етапів суїцидальної поведінки.
6. Провідні мотиви суїцидальної поведінки.
7. Мотиви антисуїцидальної поведінки.
8. Біологічні чинники суїцидального ризику.
9. Психолого-психіатричні чинники суїцидального ризику.
10. Соціально-середовищні чинники суїцидального ризику.
11. Особливості суїцидальної поведінки дітей і підлітків.
12. ПТСР і суїцидальна загроза.
13. Особливості суїцидальної поведінки літніх людей.
14. Принципи клініко-психологічного обстеження при суїцидальному ризику.
15. Наявність суїцидального плану як чинник суїцидального ризику.
16. Оцінка психічних станів потенційного суїцидента.
17. Сучасні методи діагностики суїцидальної поведінки.
18. Характеристика імпульсної парасуїцидальної поведінки.
19. Характеристика дійсної суїцидальної поведінки.
20. Психологічна модель формування суїцидальної поведінки.
21. Особливості надання невідкладної кризової допомоги.
22. Особливості посттравматичної психотерапії.
23. Характеристика суїцидонебезпечних реакцій дезадаптації.
24. Основні напрями психопрофілактики аутодеструктивної поведінки.
25. Структура і функції суїцидологічної служби.
26. Специфіка психокоректувальної роботи з суїцидентами.
27. Принципи створення програм кризової психотерапії.
28. Прийоми індивідуальної антисуїцидальної терапії.
29. Емоційні реакції терапевта, що заважають наданню допомоги суїциденту.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену.

Кожен варіант екзаменаційної роботи складається з трьох теоретичних

питань. Теоретичні питання оцінюються за повнотою відповіді.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 42 балів):

38-42 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

27-37 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

13-26 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішені два завдання;

7-12 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішене одне завдання, інші – частково;

1-6 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Частково вирішення завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив жодного завдання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Предмет вивчення суїцидології як науки.
2. Основні поняття суїцидології.
3. Форми суїцидальної поведінки.
4. Класифікація суїцидальних думок і спонукань.
5. Характеристика пасивних суїцидальних думок.
6. Характеристика активних суїцидальних думок.
7. Визначення хронічних суїцидальних тенденцій.
8. Характеристика антисуїцидальних думок.
9. Характеристика етапів суїцидальної поведінки.
10. Особливості пре-суїцидального етапу.
11. Етап реалізації суїцидальних намірів.
12. Характеристика постсуїцидального періоду.
13. Особливості суїцидальної поведінки у осіб з деякими типами акцентуацій характеру.
14. Провідні мотиви суїцидальної поведінки.
15. Мотиви антисуїцидальної поведінки.
16. Всесвітній показник рівня самогубств.
17. Порівняльний аналіз рівня самогубств в різних країнах.
18. Співвідношення чоловічих і жіночих суїцидів в різних країнах.
19. Демографічні показники суїцидального ризику.
20. Біологічні фактори суїцидального ризику.
21. Психолого-психіатричні фактори суїцидального ризику.

22. Соціально-середовищні фактори суїцидального ризику.
23. Вплив алкогольної і наркотичної залежностей на суїцидальний ризик.
24. Особистісні характеристики, що є потенційно небезпечними щодо суїциду.
25. Вплив релігійних переконань на суїцидальний ризик.
26. Доступність високо летальних засобів суїциду і їх специфіка в різних країнах.
27. Особливості суїцидальної поведінки дітей та підлітків.
28. Мотиви суїцидів військовослужбовців строкової служби.
29. Імовірність суїциду серед дітей - жертв насильства.
30. Вплив членства в секті на суїцидальну поведінку молоді.
31. ПТСР і суїцидальна загроза.
32. Особливості психотерапії дітей і підлітків, які перебувають в зоні суїцидального ризику.
33. Етапи терапевтичного процесу після суїциду або при його загрозі.
34. Особливості суїцидальної поведінки людей похилого віку.
35. Підходи до психотерапії літніх суїцидентів.
36. Проблема прогнозування суїцидальної поведінки.
37. Принципи клініко-психологічного обстеження при суїцидальному ризику.
38. Ознаки пресуїцидального синдрому.
39. Поведінкові індикатори суїцидального ризику.
40. Показання для госпіталізації суїцидонебезпечних осіб.
41. Показання до госпіталізації депресивних хворих.
42. Особливості клініко-психологічного інтерв'ю при оцінці суїцидального ризику.
43. Особливості суїцидальних думок і намірів.
44. Наявність суїцидального плану як фактор суїцидального ризику.
45. Портрет самогубці.
46. Структура і динаміка суїцидальної поведінки.
47. Види суїцидальної поведінки.
48. Епідеміологічні аспекти суїцидів і парасуїцид.
49. Вікові особливості суїцидальної поведінки.
50. Психологічні аспекти вивчення суїцидальної поведінки.
51. Основні підходи вивчення проблеми суїцидальної поведінки в зарубіжних школах психологічної науки.
52. Особливості становлення теорії аутоагресії у вітчизняній психологічній науці.
53. Значення провідних факторів в суїцидогенезу.
54. Зловживання алкоголем і наркотиками як чинники суїцидальної поведінки.
55. Типи суїциду по Е.Дюркгейм.
56. Роль біологічних чинників у розвитку суїцидальної поведінки.
57. Біопсихосоціальний підхід до розуміння самогубств.
58. Характеристика імпульсивного парасуїцидального типу поведінки.
59. Характеристика істинного суїцидальної поведінки.
60. Функції парасуїцидальної поведінки.
61. Психологічна модель формування парасуїцидального типу поведінки.
62. Роль когнітивних факторів у формуванні суїцидальної поведінки.
63. Психологічні чинники суїцидального ризику.
64. Психологічна модель формування суїцидальної поведінки.

65. Періодична суїцидальна поведінка осіб з депресивними розладами.
66. Вплив гострого стресу на аутодеструктивну поведінку.
67. Оцінка психічних станів потенційного суїцидента.
68. Оцінка минулих епізодів суїцидальної поведінки.
69. Оцінка факторів суїцидального ризику.
70. Характеристика опитувальників і анкет для діагностики суїцидального ризику.
71. Сучасні методи діагностики суїцидальної поведінки.
72. Психоаналітичний підхід до пояснення суїцидальної поведінки.
73. Соціологічний підхід до пояснення суїцидальної поведінки.
74. Особливості надання невідкладної кризової допомоги.
75. Роль антисуїцидальних контрактів в профілактиці повторних суїцидів.
76. Робота з суїцидентом. План бесіди з суїцидентом (повторний суїцид).
77. Робота з суїцидентом. План бесіди з потенційним суїцидентом який заперечує свій намір вчинити суїцид.
78. Організація суїцидологічної допомоги населенню.
79. Особистісні і психопатологічні механізми суїцидальної поведінки у співробітників ДСНС.
80. Сімейний і сексуальний чинники в генезі суїцидальної поведінки.
81. Специфіка дебрифінгу в кризовій ситуації.
82. Основні завдання дебрифінгу в кризовій ситуації.
83. Характеристика основних фаз дебрифінгу.
84. Вплив ПТСР на аутодеструктивну поведінку.
85. Фактори, що визначають реакції психотерапевта на суїцид клієнта.
86. Особливості посттравматичної психотерапії.
87. Етапи посттравматичної психотерапії.
88. Особливості психотерапевтичної роботи з жертвами сексуального насильства.
89. Характеристика суїцидонебезпечних реакцій дезадаптації.
90. Процедура виявлення суїцидальних тенденцій.
91. Вибір тактики психологічної допомоги суїциденту.
92. Виявлення антисуїцидальних факторів.
93. Особливості невротичних суїцидонебезпечних реакцій.
94. Характеристика істеричної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
95. Характеристика фобичної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
96. Характеристика іпохондричної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
97. Характеристика астенічної невротичної суїцидонебезпечної реакції.
98. Основні напрямки психопрофілактики аутодеструктивної поведінки.
99. Характеристика первинної профілактики суїцидальної поведінки.
100. Характеристика вторинної профілактики суїцидальної поведінки.
101. Структура і функції суїцидологічної служби.
102. Роль ЗМІ у формуванні аутодеструктивної поведінки населення.
103. Специфіка психокорекційної роботи з суїцидентом.
104. Принципи створення програм кризової психотерапії.
105. Етапи кризової психотерапії.
106. Принципи кризової психотерапії.
107. Цілі кризової психотерапії.

108. Показання для застосування кризової психотерапії.
109. Прийоми індивідуальної антисуїцидальної терапії.
110. Емоційні реакції терапевта, що заважають надання допомоги суїциденту.
111. Принципи індивідуальної оцінки та підходу до кожного суїцидента.
112. Особливості встановлення контакту з суїцидентом.
113. Психотерапевтичні прийоми при роботі з суїцидентом.
114. Особливості клініко-суїцидологічного інтерв'ю.
115. Рівні суїцидального ризику.
116. Причини і типологія суїцидальної поведінки.
117. Робота з суїцидентами. План бесіди з потенційним суїцидентом.
118. Сліди самогубці.
119. Суїцидогенні конфлікти.
120. Профілактика самогубців.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Розробник:
Ст..викладач кафедри
психології діяльності в
особливих умовах

Наталія СВІТЛИЧНА